

opgesteld stuk (het komt nog ter sprake) te concluderen, 'dat de toestand waarin het bezette gebied . . . gebracht wordt, hoe langer hoe meer het karakter van bezetting verwisselt voor . . . de toestand van een *verkapte annexatie*.' Zeker, de Duitsers traden nog niet 'drakonisch' op, maar, aldus Telders, 'een zekere gematigdheid was ook geboden, wilde Duitsland slagen in datgene wat . . . het meest karakteristieke stempel op de bezetting heeft gedrukt: de wens om Nederland tot een nationaal-socialistisch land te maken, waardoor het vanzelf geheel in het Duitse kielzog zou komen te varen.'¹

Hier was de spijker op de kop geslagen. Vorm en inhoud van het bestuur der Duitse overheersers waren, gegeven die doelstelling, van meet af aan strijdig met het volkenrecht. In hoeverre het Nederlandse bestuur, en dan in het bijzonder het college van secretarissen-generaal bereid was, die conclusie te onderschrijven en in hoeverre het aan dat onderschrijven kracht kon of wilde ontnemen om zich tegen het Duitse streven te verzetten, althans er protest tegen aan te tekenen – dat zijn andere vragen.

¹ B. M. Telders e.a.: 'Nota over het Duitse bestuur in bezet gebied' (okt. 1940), a.v., p. 7.